

Sport scoort

Ruimte voor de sport in Zuid Holland

SPORT SCOORT

Ruimte voor de sport in Zuid Holland

Beleidsvisie
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

juni 2004

Voorwoord

Voor u ligt de beleidsvisie Sport scoort van de provincie Zuid-Holland. Gedeputeerde Staten en zeker ondergetekende vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen sporten of bewegen. Sporten is vooral plezier hebben in het spel, maar sport kan ook een bijdrage leveren in de vorming van jongeren, het bieden van een zinvolle vrijetijdsbesteding, het tegengaan van overgewicht bij jongeren en ouderen en het voorkomen van chronische ziekten.

Om te kunnen sporten heb je voldoende sportvoorzieningen en een goede infrastructuur nodig. Ik denk dan aan (multifunctionele) sportvoorzieningen maar ook aan een eenduidig loket waar sportaanbieders met hun vragen terecht kunnen. Verenigingen zijn nog steeds een belangrijke plek waar sport wordt beoefend. Het aantal andere organisaties die sport aanbieden zoals scholen en buitenschoolse opvang, groeit. Samenwerking tussen deze sportaanbieders is belangrijk om zowel optimaal gebruik te maken van de middelen en voorzieningen als sporters zo goed mogelijk te bedienen in hun wensen. Samenwerking is nog lang geen vanzelfsprekendheid.

De komende vier jaar (2005-2008) wil ik via vier programmalijnen een bijdrage leveren om de sportinfrastructuur in Zuid-Holland te versterken en er voor zorgen dat met name jongeren en ouderen meer gaan bewegen en sporten.

Deze vier programmalijnen zijn: verbeteren van de samenwerking tussen buurt, onderwijs, sport; sport bewegen en gezondheid; sport en ruimte; en versterken van de sportinfrastructuur. De provincie zal jaarlijks € 600.000,00 aan subsidies en opdrachten verstrekken in het kader van sport en bewegen verlenen. Daarnaast verstrekken we € 300.000,00 aan de provinciale Sportraad voor haar ondersteuningstaak.

De provincie speelt op het terrein van sport een beperkte rol. Enerzijds zijn de financiële middelen van de provincie voor sport gering. Anderzijds zijn er vele spelers op dit terrein aanwezig. Een belangrijke rol is weggelegd voor de lokale overheden. Zij dragen zorg voor voldoende sportaccommodaties en geven uitvoering aan sportstimulering. Op het terrein van de georganiseerde sport zijn sportbonden en NOC&NSF als eerste aan zet. Wat wij kunnen doen is vooral het samenbrengen van partijen, het bevorderen van intergemeentelijke samenwerking en onze adviserende en toetsende rol in de ruimtelijke ordening inzetten.

Deze nota geeft inzicht in wat de intenties van de provincie zijn op het gebied van sport en bewegen en ik hoop dat u met het lezen van deze visie inspiratie op doet om ook uw bijdrage te leveren om zoveel mogelijk mensen aan te zetten tot sport en bewegen.

Erik van Heijningen
gedeputeerde Sport

Samenvatting

In de provinciale visie ‘Sport scoort’ wordt een uitwerking gegeven van het sportbeleid voor de komende vier jaar.

Er was tot nu toe geen specifiek beleid op het terrein van sport. De provinciale steunfunctieorganisatie voor de sport, de Sportraad Zuid-Holland diende jaarlijks haar activiteitenplan in die wij dan goedkeurden. Daarmee bepaalde de Sportraad grotendeels de activiteiten. De afgelopen twee jaar kwam hier al verandering in en werd de provincie actief op twee terreinen: sportprojecten voor de integratie van kansarme jongeren en de breedtesportimpuls.

Het Collegewerkprogramma geeft richting aan de ontwikkeling van het provinciale sportbeleid. Met name vinden we dat sport een bijdrage levert aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Naast onze wettelijke taak vanuit de Welzijnswet (in de toekomst de wet op de Maatschappelijke Ondersteuning) waarin wij verantwoordelijk zijn voor de ondersteuning van het uitvoerend beleid van gemeenten en instellingen, speelt sport een steeds belangrijkere rol in de keten van voorzieningen die een sluitende aanpak tussen onderwijs, jeugdzorg en algemene voorzieningen voor jeugd moet bewerkstelligen.

In onze visie is het belangrijk om te stimuleren dat zoveel mogelijk mensen, met de prioriteit op jongeren, in Zuid-Holland sportief actief zijn. De provincie wil zich in samenwerking met alle sportaanbieders en gemeenten inspannen om een heldere en toegankelijke sportinfrastructuur tot stand te brengen.

We willen dit bereiken door de komende vier jaar langs vier programmalijnen te werken. Deze zijn:

- Versterken van de samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport
- Sport, bewegen en gezondheid
- Sport en ruimte
- Versterken sportinfrastructuur

Door te kiezen voor vier speerpunten en niet meer op alles in te zetten wordt onze herkenbaarheid vergroot. Herkenbaar willen we ook zijn door gemeenten en maatschappelijke organisaties bijeen te brengen, voorbeeldprojecten te initiëren, verbindingen op het terrein van sport te leggen tussen rijk, provincie en gemeenten, en tussen sport en de ruimtelijke dimensie van de samenleving. Wij zien voor de Sportraad in de toekomst een andere rol en wijziging van prioriteiten. Naast de voorlichtings- en adviseringsfunctie zal de Sportraad

meer als makelaar tussen de verschillende partijen en als initiator van nieuwe initiatieven optreden. Onze algemene ondersteuningstaak bouwen we af. Het boekjaarsubsidie van de Sportraad verlagen wij daarom van € 403.000,00 naar € 300.000,00.

Hiervoor dient de Sportraad jaarlijks aan te geven welke activiteiten met welke resultaten zij hiervoor verricht.

De beperkte middelen voor sport hebben als gevolg dat we keuzes maken. De beschikbare middelen zetten we in voor breedtesport, niet voor topsport; ook subsidiëren we geen eenmalige evenementen maar zetten in op substantiële samenhangende projecten; en verder leveren we geen bijdrage aan de instandhouding of inrichting van (nieuwe) sportaccommodaties.

De beschikbare middelen worden als volgt verdeeld:

■ Versterken van de samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport	€ 290.000,00
■ Sport, bewegen en gezondheid	€ 200.000,00
■ Sport en ruimte	€ 129.000,00
■ Boekjaar subsidie Sportraad en versterken sportinfrastructuur	€ 300.000,00

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	4
1 Inleiding	8
2 Huidige situatie	10
3 Ontwikkelingen en trends	16
4 Toekomstige positie	22
5 Programmalijnen 2004-2008	26
6. Communicatie	32
Bijlagen:	
1 Overzicht van activiteiten	34
2 Impressie rondetafelgesprek Ruimte voor de Sport	36
Belangrijke links en adressen	38

1

Inleiding

1.1. Aanleiding en vraagstelling

Voor u ligt de provinciale visie 'Sport scoort', de uitwerking van het sportbeleid voor de komende vier jaar.

Er was tot nu toe geen specifiek beleid op het terrein van sport. De provinciale steunfunctieorganisatie voor de sport, de Sportraad Zuid-Holland, diende jaarlijks haar activiteitenplan in die wij dan goedkeurden. Daarmee bepaalde de Sportraad grotendeels zelf de provinciale activiteiten. De afgelopen twee jaar kwam hier al verandering in en werd de provincie actief op twee terreinen: sportprojecten voor de integratie van kansarme jongeren en de breedtesportimpuls. De notitie breedtesportimpuls is in september 2002 in de toenmalige statencommissie voor Zorg, Cultuur en Sociale Zaken besproken.

Sport komt steeds meer op de agenda te staan. Het College Werkprogramma geeft richting aan de ontwikkeling van het provinciaal sportbeleid. Met name vinden we dat sport een bijdrage levert aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Hiervoor hebben we in het collegewerkprogramma € 200.000,00 extra vrij gemaakt. Daarnaast zijn er maatschappelijke ontwikkelingen zoals in het jeugd- en gezondheidsbeleid en ontwikkelingen in de sportsector zelf, die het opstellen van een provinciale sportvisie steeds wenselijker maakten. Wij hebben daarom behoefte aan een beleidskader die richting geeft aan het provinciaal sportbeleid voor de toekomst. Die richting willen we zoveel moge-

lijk vertalen naar concrete projecten. Onze algemene ondersteuningstaak willen we beperken en de middelen meer inzetten voor richtinggevende en stimulerende activiteiten. De laatste tijd komt er meer aandacht voor het belang van een gezonde en actieve leefstijl voor ouderen. Binnen het bestaande budget, waarin prioriteit aan jongeren wordt gegeven is er onvoldoende ruimte om hier goed handen en voeten aan te geven. Samen met ons seniorenbeleid zullen we onderzoeken of we de komende jaren aandacht kunnen geven aan sport en bewegen door ouderen en daarmee een bijdrage leveren aan een gezonde en actieve leefstijl voor ouderen.

Voorafgaand aan de tot standkoming van deze nota is een rondetafelgesprek gearrangeerd met vertegenwoordigers van landelijke beleidspartners, gemeenten en de Sportraad ZH over de kansen en rol van de provincie: waar moet de provincie zich de komende jaren op richten. Een impressie van het rondetafelgesprek vindt u in de bijlage. Conclusies van het gesprek:

- zet meer instrumentarium in dan alleen subsidies
- pak je rol op op het terrein van ruimtelijke ordening
- stimuleer goede voorbeelden op het terrein van onderwijs en sport
- bevorder de samenwerking tussen verschillende partijen
- zoek aansluiting bij landelijke activiteiten en partners
- zet de Sportraad meer richtinggevend en doelgericht in

Een concept sportvisie is voor commentaar voorgelegd aan de deelnemers van het rondetafelgesprek.

De vraagstelling voor deze beleidsvisie is drieledig:

- waar staan we in het sportbeleid (in relatie tot anderen)
- wat is er nodig en wat is onze toegevoegde waarde
- wat willen we bereiken vanuit onze rol als middenbestuur

1.2. Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 wordt de huidige positie van de provincie beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de ontwikkelingen en trends in de sport en daarbuiten. In hoofdstuk 4 wordt de gewenste toekomstige positie neergelegd. In hoofdstuk 5 geven we aan hoe we via programmalijnen de volgende jaren willen werken. In hoofdstuk 6 wordt vermeld hoe we de visie willen communiceren.

2

Huidige situatie

Inleiding

Er was tot nu toe geen specifiek beleid op het terrein van sport. De provinciale steunfunctieorganisatie voor de sport, de Sportraad ZH (verder te noemen Sportraad) diende jaarlijks haar activiteitenplan in die wij dan goedkeurden. Daarmee bepaalde de Sportraad grotendeels zelf de provinciale activiteiten. De afgelopen twee jaar kwam hier al verandering in en werd de provincie actief op twee terreinen: sportprojecten voor de integratie van kansarme jongeren en de breedtesportimpuls. Daarmee hebben we een begin gemaakt om ons op het terrein van sport meer te profileren. Het provinciale sportbeleid gaat over de gehele provincie minus de grote steden Rotterdam en Den Haag. Rotterdam en Den Haag zijn zelf verantwoordelijk voor de ondersteuningstaak (tweedelij) op het terrein van sport. Wel willen in de toekomst overleg en afstemming met de beide grote steden over het sportbeleid. In onderstaande paragraaf gaan we meer in op de Sportraad, de breedtesportimpuls, de projecten voor kansarme jongeren en de provincie ten opzichte van de overige partners in het veld.

De Sportraad

De provincie heeft ten behoeve van de uitvoering van het provinciaal sportbeleid een structurele subsidierelatie met de Sportraad. Ten grondslag aan deze relatie ligt het meerjarenbeleidplan 2000-2003 van de Sportraad. De Sportraad

ontvangt jaarlijks een boekjaar subsidie van € 405.000,00. Voornaamste werkzaamheden van de Sportraad: het geven van algemene voorlichting en informatie, verenigingsondersteuning, versterking van het lokaal breedtesportbeleid, projecten voor sport- beweging en jeugd, ouderen en gezondheid. De afgelopen jaren is op landelijk niveau gewerkt om op alle niveaus helderheid te krijgen in de sportinfrastructuur (SPIN-project). De provinciale sportraden vervullen hierin op provinciaal niveau een belangrijke rol als tweedelijnsorganisatie voor sporttakoverstijgende vragen. Wij hebben in 2003 het Mulier Instituut gevraagd de Sportraad door te lichten met de vraag of de Sportraad voldoende geëquipeerd is om aan de veranderende vraag van het veld te voldoen en of de Sportraad als tweedelijnsorganisatie voor sporttakoverstijgende vragen werkzaam is.

Uit deze doorlichting blijkt dat de Sportraad een wat gesloten organisatie is, vooral vraaggericht werkt met een weinig pro-actieve houding naar nieuwe doelgroepen, dwarsverbanden en beleidsvelden. Het heeft ontbroken aan duidelijke keuzes en zicht op resultaat. Wel is de organisatie financieel gezond en fungeert ze als een tweedelijnsorganisatie. Ook is de kwaliteit van het werk goed te noemen, klanten van de Sportraad zijn tevreden over de geleverde prestaties.

Breedtesportimpuls

Onder het vorige college is de wens ontstaan de breedtesport een flinke impuls te geven. In het kader van de rijksstimuleringsregeling is daarom in 2002 een aanvraag ingediend bij het ministerie van VWS. Voorwaarde om in aanmerking te komen is dat enerzijds de sportinfrastructuur in Zuid-Holland versterkt wordt en anderzijds voorbeeldprojecten tot stand komen die vernieuwende vormen van sportbeoefening stimuleren waarbij dwarsverbanden gelegd worden tussen verschillende sportaanbieders en met andere aan de sport gerelateerde sectoren. De provinciale aanvraag is gehonoreerd voor de periode 2002-2007. Jaarlijks ontvangen wij € 113.000,00 subsidie van de rijksoverheid. Ter voorbereiding op de aanvraag hebben wij een behoefteanalyse laten uitvoeren onder gemeenten in Zuid-Holland. Hieruit bleek dat de gemeenten in Zuid-Holland minder vaak gebruik maken van de regeling dan gemeenten in de andere provincies. De ondersteuningsbehoefte van de gemeenten bleek vooral te liggen bij: het opstellen van een gemeentelijke aanvraag; het mee helpen uitvoeren van projecten in het kader van de breedtesportimpuls; het oplossen van het kaderprobleem; kennisuitwisseling en regionale samenwerking. In 2002 en 2003 is gewerkt aan de versterking van de sportinfrastructuur in

ZH door gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van hun breedtesportaanvraag, het uitvoeren van projecten in het kader van de breedtesportimpuls, en kwaliteitsverbetering van verenigingen. Daarnaast zijn projecten gesubsidieerd die buurtsport bevorderen, de samenwerking tussen sport en speeltuinverenigingen op gang brengen, en is een aanvraag in het kader van het Europees jaar 2004 Opvoeden door Sport voorbereid.

Sportprojecten voor de integratie van kansarme jongeren

De provincie Zuid-Holland is in het kader van sociaal beleid in 2001 gestart met vier sportprojecten als instrument voor integratie van kansarme jongeren. De vier projecten zijn: een sportproject op een VMBO- school in Schoonhoven, het project Buurtsport in Midden-Holland, het project Sportshops in Dordrecht en het project Jodan Boys in Gouda.

De projecten zijn vanaf de start gemonitord door B&A zowel op de inhoud als op het proces. Belangrijke conclusies uit het eindrapport:

- Twee projecten zijn bijzonder succesvol: het project VMBO-school in Schoonhoven en het project Buurtsport in Midden-Holland.
- De overdracht en voortzetting door de gemeente/lokale partijen komt nog moeizaam tot stand. Hierin moet vanaf het begin geïnvesteerd worden door de projectleiding.
- Er moet bereidheid zijn te investeren in de keten van activiteiten (bijvoorbeeld de doorstroom naar verenigingen).
- Er zijn trekkers nodig die er voor gaan.
- Flexibiliteit is van groot belang voor succes.
- Goede horizontale en verticale afstemming op zowel beleids- als uitvoeringsniveau is belangrijk.

De resultaten hebben ertoe geleid dat wij twee projecten willen voortzetten en verbreden: dat zijn de buurtsport projecten en het sportproject op VMBO scholen.

Financiën

Voor de sport is tot op heden jaarlijks € 919.000,00 beschikbaar.

Deze middelen zijn als volgt opgebouwd:

Boekjaarsubsidie Sportraad	€ 403.000,00
Breedtesportimpuls	€ 226.000,00*
Coalitieakkoord	€ 200.000,00
Sportprojecten jeugd	€ 90.000,00
	<hr/>
Totaal	€ 919.000,00

waarvan € 113.000,00 rijksbijdrage ministerie van VWS.

Partners in de sport

Overige provincies

Bij de andere provincies staat sportbeleid volop in de belangstelling. Alle twaalf provincies doen mee met de rijksstimuleringsregeling breedtesportimpuls. Alle provincies, behalve Noord-Holland hebben een sportnota of zijn deze aan het herzien. Breedtesportimpuls, sport en gezondheid, sport en ruimte, sport voor doelgroepen (jeugd, allochtonen, gehandicapten, ouderen) verenigingsondersteuning, topsport zijn thema's die bij de andere provincies op de agenda staan. In vergelijking met andere provincies trekt Zuid-Holland de minste middelen per inwoner uit voor de sport, nl. € 0,38 cent per inwoner (exclusief de steden Den Haag en Rotterdam) tegenover bijvoorbeeld Flevoland € 1,46 cent per inwoner. De gemeente Den Haag geeft € 103,00 uit per inwoner en Rotterdam € 43,00. De bijdragen van de twee grote steden zijn inclusief de uitgaven voor onderhoud en vernieuwing sportaccommodaties.

IPO

Als beleidspartner is het IPO betrokken bij onder andere het Spinproject (verbetering van de sportinfrastructuur in Nederland), Sport en bewegen (Taskforce 50+) , en breedtesport (Breedtesportimpuls). Het IPO treed hierin voor de provincies op als belangenbehartiger. Onlangs heeft het IPO besloten de inzet op het terrein van sport te vergroten en ook op de treden als platformfunctie voor de provincies. Dit maakt uitwisseling van ervaringen, het opdoen van nieuwe ontwikkelingen en gebruik maken van elkaars expertise gemakkelijker.

Ministerie van VWS

De koers van het ministerie wordt bepaald door de nota Wat sport beweegt en de beleidsbrief Breedtesport. Na jarenlange investeringen in de sport bezuinigt het huidige kabinet fors op de sport, met name op de instellingssubsidies van sportbonden. Speerpunten van het ministerie van VWS in 2004 zijn: Opvoeden door sport, normen en waarden in de sport, professionalisering van het sport-technisch kader, modernisering van sportopleidingen en verenigingsmanagement. Belangrijke ontwikkeling bij het ministerie is het voornemen om een aantal regelingen, waaronder de breedtesportimpuls, samen te voegen en vooral te investeren in probleemwijken (BOS-regeling).

Gemeenten

De verschillen tussen de Zuid-Hollandse gemeenten zijn groot. 20 gemeenten hebben een sportnota. Sommige gemeenten voeren alleen een accommodatie-beleid, anderen zijn een stuk verder. De breedtesportimpuls blijkt bij veel gemeenten te werken als een beleidsmatige impuls en uit te nodigen tot een inhaalslag. Wij hebben als provincie tot nu sporadisch contact met gemeenten, en dan vooral op project niveau. Wel is eind 2003 een onderzoek gestart naar het gemeentelijk sportbeleid. Het onderzoek wordt in maart afgerond.

NOC*NSF

Het NOC*NSF richt zich met name op de georganiseerde sport in Nederland. Lag in de jaren negentig de taakopvatting van het NOC*NSF heel breed, de laatste jaren heeft de nadruk gelegen op de 5 thema's:

- 1 sport en onderwijs,
- 2 de sportvereniging,
- 3 sport en het bedrijfsleven,
- 4 topsport en
- 5 het speelveld.

Doel hiervan was de verdere versterking van de maatschappelijke positie van de sport. Op dit moment wordt aan een nieuw beleidskader gewerkt.

NISB (Nederlands Instituut voor Sport en beweging)

Het NISB is een landelijke kennis- en innovatiecentrum voor de sport. Het NISB ondersteunt overheden, sportorganisaties, sportraden en lokale servicepunten. Verder ontwikkelt, faciliteert en coördineert het NISB diverse projecten in opdracht van beleidspartners in de sport, overheden, sportorganisaties en

andere maatschappelijke organisaties die van belang zijn voor sport en bewegen.

LC (Landelijk instituut voor lokale sport en recreatie)

Het instituut voor lokale sport en recreatie behartigt de belangen van gemeenten om de sport en recreatie bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar te houden. Ze doet dit door aandacht te vragen om ruimte om voorzieningen te realiseren beschikbaar te stellen en de inzet van middelen en instrumenten om integraal lokaal sport- en recreatiebeleid te ontwikkelen. Het LC was betrokken bij de sportprojecten om de integratie van kansarme jongeren te bevorderen.

IOS (Interprovinciaal Overleg Sportraden)

IOS is een netwerkorganisatie van de 12 provinciale sportraden. Het IOS fungeert als platform voor kennisuitwisseling, vertegenwoordigt de sportraden bij sportbonden, sportkoepels en de landelijke overheid; coördineert het werk van de sportraden. Door deze werkzaamheden leveren ze in het algemeen een bijdrage aan de versterking van de sportinfrastructuur en aan de verbetering van de kwaliteit van de verenigingsondersteuning.

Sportbonden

Sportverenigingen zijn veelal aangesloten bij de sportspecifieke sportbonden. Sportbonden organiseren competities en toernooien, zijn verantwoordelijk voor het topsportbeleid en zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van sportaanbieders bij sporttakspecifieke vragen. In sommige takken van sport wordt gekoerst op schaalvergroting die verenigingen minder kwetsbaar moet maken.

Provinciale Sportraden (Provinciale instituten voor sport en bewegen)

De provinciale sportraden zijn tweedelijns ondersteuningsorganisaties voor sporttakoverstijgende vragen. In de vraaglijn worden de sportraden ingeschakeld door een frontoffice (bv lokale sportservicepunten) en in de stimuleringslijn door de landelijke partners of eigen initiatief. Tevens hebben de sportraden een belangrijke afstemmings- en coördinatiefunctie. Daar waar in de eerste lijn nog geen ondersteuning is, kan een sportraad de eerstelijnsstaken nog uitvoeren. In Zuid-Holland is geconstateerd dat de Sportraad over het algemeen als een tweedelijnsorganisatie functioneert. Voor het NOC*NSF zijn sportraden een belangrijk kanaal om de sportvereniging, sporter, gemeenten en maatschappelijke instellingen te bereiken.

3

Ontwikkelingen en trends

Inleiding

Een aantal ontwikkelingen en trends zijn voor ons bepalend hoe wij in de komende jaren het sportbeleid willen uitvoeren.

Sport, bewegen en gezondheid

Sport en bewegen hebben in het algemeen een gunstig effect op de fitheid, gezondheid en welbevinden van mensen. Niet alleen blijkt voldoende beweging door een actieve leefstijl een aantal ziekten, zoals suikerziekte en hart- en vaatziekten, te kunnen voorkomen, ook heeft bewegen een positieve invloed op het beloop van ziekten. Wij vinden het dan ook een zorgelijke ontwikkeling dat steeds minder mensen voldoende bewegen. Kinderen in de peuterleeftijd bijvoorbeeld lopen hierdoor een achterstand op in hun motorische ontwikkeling en het aantal mensen met suikerziekte stijgt. Inmiddels komt er steeds meer aandacht voor de relatie sport, bewegen en gezondheid. Daarnaast horen veilig en gezond sporten bij de kwaliteit van de sportbeoefening, zowel voor de georganiseerde sport als de ongeorganiseerde sport.

Schoonheidsidealen zijn ook een reden om sport te beoefenen met als doel een mooi slank of gespierd lichaam. Fitnesscentra danken hier hun opkomst aan.

Sport, recreatie en toerisme

De toenemende populariteit van wandelen, fietsen, kanoën, schaatsen en skeeleren zorgt ervoor dat de relatie tussen sportief bezig zijn en natuur, recreatie en toerisme groter wordt. Voor de beoefenaars is een voorzieningen-aanbod van wandelpaden, fietspaden en kanoroutes nodig, die veelal door natuurgebieden lopen. Dat levert soms spanning op tussen de wens voor een mooie route en de zorg voor behoud van de natuur. Een aantal recreatie-gebieden biedt tegenwoordig aan bezoekers een sportaanbod aan, zoals een klimmuur of survivalactiviteiten. Toerisme en sport wordt gecombineerd door bijvoorbeeld tijdens de bloesemtijd fietsroutes te organiseren. En in de winter is de provincie bekend om zijn brede aanbod van schaatstoertochten.

Het toenemend aantal recreatieve sporters zorgt ervoor dat er een wens ontstaat naar meer wandel- en fietspaden, kanoroutes en skateplaatsen. Zo hebben wij onlangs 3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de aanleg van twee recreatieve fietspaden op het eiland Voorne- Putten en hebben we in samenwerking met de gemeenten in de Hoeksche Waard een fietsroutenetwerk geopend. Ook worden fietspaden steeds meer geschikt gemaakt voor skeeler en skate beoefenaars.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Verstedelijking en verdichting nemen steeds meer toe. Een tegenbeweging doet zich ook voor. Aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid van de woonomgeving. Niettemin wordt ruimte voor sport schaars en stijgt de grondprijs. Ruimte vergende sportvoorzieningen staan onder druk en zullen moeten wijken naar stadsranden en het buitengebied. Ook de laagdrempelige sport- en speelvoorzieningen in de wijken staan onder druk: er is steeds minder mogelijkheid voor kinderen om buiten te spelen en te sporten. Anderzijds worden steeds meer multifunctionele accommodaties gebouwd die tegemoet komen aan de meer complexe en flexibele vraag naar activiteiten voor alle gezinsleden (Leisure centra). Ook zal de aandacht voor meervoudig gebruik van voorzieningen en recreatief medegebruik van voorzieningen groter worden. Creatief gebruik van de buitenruimte wordt belangrijker. Om aan de druk op de ruimte tegemoet te komen en in de wens naar een goede spreiding en kwaliteit van sportvoorzieningen te voorzien is samenwerking tussen gemeenten van belang. In de regio Drechtsteden en de Leidse regio zijn initiatieven gestart. Ook kunnen creatieve vormen van samenwerken van organisaties in de regio tot oplossingen leiden.

Jongeren

Hoewel de sportbeoefening onder jongeren nagenoeg gelijk blijft, wordt het belang dat aan sportbeoefening door jongeren toegekend wordt, steeds groter. Sport heeft een belangrijke vormende waarde voor jongeren. Sociale vaardigheden worden bijgebracht en jongeren krijgen te maken met normen en waarden. Tevens biedt sport een zinvolle vrijetijdsbesteding voor jongeren die zich vervelen. Sport kan een middel zijn om schooluitval te voorkomen. Ook is sport een middel om overgewicht tegen te gaan.

Via wijkgericht werken en de sportieve driehoek tussen buurt, onderwijs en sport, worden steeds vaker sportactiviteiten georganiseerd en jongeren bereikt. Vooral de school kan hierbij een spilfunctie vervullen. Alle kinderen gaan immers naar school. Na een periode dat de aandacht voor bewegingsonderwijs tanende was, komt er weer meer belangstelling voor het belang van sport op school. De vakleerkracht lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs komt langzamerhand weer terug. Op VMBO scholen komt meer aandacht voor sport en ook de brede scholen bieden sport vaker aan.

Sportactiviteiten wordt steeds meer gezien als onderdeel van een keten van voorzieningen waarmee jongeren de beste ontwikkelingskansen krijgen. Dat maakt dat afstemming en samenhang van sportactiviteiten op de andere voorzieningen (scholen, kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk) in de keten belangrijk wordt. Dit is vooral een organisatievraagstuk.

Sportopleidingen

Met de toenemende vraag naar verschillende sportactiviteiten, wordt zowel de vraag naar het aantal als de differentiatie in sportbegeleiders, sportconsulenten trainers en coaches groter. Als knelpunt wordt ervaren dat nauwelijks aan de vraag kan worden voldaan. Vroeger waren er vijf opleidingen voor sportleiders, de vijf CIOS-sen. Die bestaan niet meer. Ze vallen tegenwoordig allemaal onder de opleiding Sport en Bewegen die is ondergebracht bij regionale ROC's. Steeds meer ROC's en ook HBO-scholen bieden nieuwe sportopleidingen aan met verschillende opleidingsniveaus. Het Mondriaancollege in Den Haag is hiervan een goed voorbeeld. Wij vinden dit een goede ontwikkeling.

Allochtonen in de sport

Allochtonen nemen in het algemeen minder deel aan sportactiviteiten dan autochtonen. Allochtone vrouwen sporten weer minder dan allochtone mannen. Allochtone vrouwen doen voornamelijk aan bewegingsrecreatie en voor allochtone meisjes verloopt het belangrijkste contact met sport meestal

via de school en vakantieactiviteiten. Allochtone jongens zijn vaak actief in buurtsport en zijn minder vaak lid van een vereniging. Verenigingen hebben meestal een 'witte uitstraling' en daardoor doen zich praktische problemen voor in de omgang met allochtone leden. Deze problemen worden vaak veroorzaakt door het ontbreken van een allochtoon kader en door de geringe betrokkenheid van allochtone ouders bij de sportbeoefening van hun kinderen. Ook ontstaan er witte en zwarte sportverenigingen en witte en zwarte sportgroepjes op pleinen en in wijken. Het blijkt dat sporters voor de gezelligheid en sociale contacten het liefst de eigen groep opzoeken.

Ontwikkelingen op lokaal niveau

Sportbeleid concentreerde zich bij gemeenten vooral op het sportaccommodatiebeleid en niet of in mindere mate op het voeren van een actief sportstimulerings- of breedtesportbeleid. Onder invloed van de breedtesportimpuls is dit echter aan het verschuiven. Inmiddels hebben 20 gemeenten in Zuid-Holland een sportnota. Naast het sportaccommodatiebeleid komt steeds meer aandacht voor buurtsport, jeugdsport, en vrijwilligersbeleid. Daarbij werken gemeenten steeds meer wijkgericht en wordt de relatie tussen buurt, onderwijs en sport belangrijker. Ook zijn een aantal gemeenten actief met de opzet van een sportservicepunt. Met de recente bezuinigingen op het sportbeleid is het maar de vraag of gemeenten de in gang gezette initiatieven willen continueren. Wij vinden dit een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf, en hebben dan ook geen voornemens om de landelijk ingezette bezuinigingen te compenseren. Wel vinden wij het een taak voor ons om overleg te entameren van gemeenten om sport te stimuleren en daarbij regionaal samen te werken.

Sportbeoefening in verenigingsverband

De laatste decennia is er een verschuiving te zien geweest van minder competitiesport naar meer recreatiesport. Tussen 1991 en 1999 daalde het aantal sporters dat deelneemt aan formele competities en trainingen van 48% naar 38%. Ook is er een duidelijke trend naar individualisering van de sportbeoefening (zoals fitness en skaten). De actieve deelname aan sportverenigingen loopt daardoor terug terwijl de omvang van sport buiten verenigingsverband toeneemt. Toch vormen sportverenigingen nog steeds het hart van de sportactiviteiten. In Zuid-Holland zijn 4500 sportverenigingen actief. Sportbonden en verenigingen gaan nog steeds te veel uit van de reeds lang bestaande structuren en spelen nog te weinig in op de gewijzigde vraag

van de sporters. Sportverenigingen zijn in toenemende mate onder druk komen te staan: zij ervaren knelpunten rond vrijwilligers, het leden verloop, de beschikbare financiën en beschikbaarheid en kwaliteit van sportaccommodaties. Professionalisering in de sport komt daarom in toenemende mate voor. Het aanstellen van verenigingsmanagers is daar een voorbeeld van. Ook bedanken vrijwilligers vaak voor functies die een intensieve inzet op reguliere en regelmatige tijden vereisen. Het is daarom van belang om creatief gebruik te maken van vrijwilligers door ze bijvoorbeeld gedurende een korte termijn op projectmatige wijze in te zetten. Hiervoor hebben vrijwilligers nog wel de bereidheid en de gelegenheid voor.

Sportinfrastructuur van sportondersteuners

In de in 2001 verschenen masterplan sportinfrastructuur wordt een toekomstvisie beschreven op de inrichting van de organisatorische sportinfrastructuur in Nederland. Het masterplan is onder leiding van een Taskforce (NOC*NSF, LC, VNG, IPO, VWS) tot stand gekomen. In het plan worden twee 'verkeerstromen' in de sportsector onderscheiden: de vraaglijn en de stimuleringslijn. In de vraaglijn wordt onderscheid gemaakt tussen sporttakspecifieke en sporttakoverstijgende vragen. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen de frontoffice en backoffice. De frontofficefunctie voor sporttakspecifieke zaken ligt bij de sportbonden. Voor de frontofficefunctie voor sporttakoverstijgende zaken worden lokale sportservicepunten opgericht. De backofficefunctie wordt in de tweede lijn vooral door de sportraden uitgevoerd. Tevens krijgen de sportraden een makelaarsfunctie en hebben ze een rol bij het doorspelen van landelijk ontwikkelde kennis en methoden. De derde lijn zijn de landelijke organisaties (zoals het NISB) waar vooral methodiekwontwikkeling en kennisontwikkeling plaatsvindt.

Met de implementatie van het masterplan is inmiddels een begin gemaakt. De komende jaren zal dit verder uitgebouwd worden.

Toekomstige positie

Doelstelling

Wij willen een bijdrage leveren aan het verbeteren van het sportklimaat in Zuid-Holland door een herkenbare opstelling te kiezen en het geven van impulsen aan nieuwe ontwikkelingen. In onze visie is het belangrijk om te stimuleren dat zoveel mogelijk mensen, in Zuid-Holland sportief actief zijn. Jongeren vormen immers het sociale kapitaal van de toekomst. Prioriteit geven we aan jongeren. Sport levert immers een bijdrage aan de ontwikkeling en ontplooiing van jongeren.

De provincie wil zich in samenwerking met alle sportaanbieders en gemeenten, inspannen om een heldere en toegankelijke sportinfrastructuur (zowel de 'harde als 'zachte') tot stand te brengen op een kwalitatief goed niveau.

Keuzes

De beperkte middelen die er beschikbaar zijn voor de sport dwingt ons tot het maken van keuzes.

Als provincie kiezen we er niet voor de beperkte middelen in te zetten voor de topsport maar deze te gebruiken voor de breedtesport. Topsport vinden wij een zaak van de sportbonden en bedrijfsleven. Onder breedtesport verstaan wij de recreatieve en competitieve sportbeoefening (niet beroepsmatig) van de

georganiseerde sport via verenigingen, van de georganiseerde sport via bijvoorbeeld het buurtwerk en de ongebonden sport, inclusief het preventief bewegen vanuit gezondheidszorg overwegingen.

We kiezen er ook niet voor om onze middelen in te zetten voor allerlei eenmalige evenementen, hoe zinvol die evenementen op zich ook mogen zijn. Onze inspanningen zijn de komende jaren gericht op integrale substantiële projecten.

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van sportvoorzieningen. Vanuit het oogpunt van leefbaarheid kleine kernen, versterking sociale infrastructuur in de regio en integrale aanpak van woonwijken stellen wij middelen beschikbaar voor inrichting en verbetering van voorzieningen (waaronder sportvoorzieningen). Vanuit de middelen die wij beschikbaar stellen voor sport zullen wij geen bijdrage leveren aan het financieren van de inrichting van (nieuwe) sportvoorzieningen. Wel willen we een rol spelen in de afstemming van sportvoorzieningen op regionaal niveau en het uitwisselen van kennis over goede voorbeelden.

In ons beleid zullen we zoveel mogelijk samenwerken met het onderwijs. Jongeren volgen immers allemaal onderwijs en daarmee is de school de aangewezen plek om jongeren te stimuleren tot en te begeleiden bij (meer) sporten en bewegen, zowel in het basis als in het voortgezet onderwijs.

In het Collegewerkprogramma hebben wij voor het sportbeleid de prioriteit bij jongeren gelegd. Dat betekent dat wij de ondersteuningsactiviteiten op het terrein van gehandicapten en allochtonen zullen afbouwen. Gelet op het belang van een gezonde en actieve leefstijl voor ouderen zullen wij samen met het seniorenbeleid ons inspannen om de komende jaren ons ook hiervoor in te zetten.

Uitgangspunten

Voor ons beleid gaan we uit van de volgende uitgangspunten:

- Jongerenparticipatie. Door jongeren meer te betrekken bij beleid en uitvoering haken ze minder snel af en zijn ze eerder gestimuleerd om vrijwilligerstaken op zich te nemen.

Jongerenparticipatie is met name een taak voor verenigingen en gemeenten. Wij zullen gemeenten en verenigingen hierin stimuleren.

- Niet alleen focussen op problemen, maar ook bijdragen in algemene sportvoorzieningen en sportaanbod
- Wij willen geen losse, kleine projecten meer financieren maar zullen investeren in een samenhangende aanpak, waarbij wij succesvolle projecten zullen uitdragen naar andere gemeenten/sportaanbieders
- Beter sturen op prestaties. Projecten zullen voortaan worden gemonitord.
- Onze meerwaarde als provincie moet duidelijk zijn.

Rol van de provincie

De provincie is vanuit de huidige Welzijnswet maar ook in de toekomstige wet op de Maatschappelijke Ondersteuning verantwoordelijk voor de ondersteuning van het uitvoerend beleid van gemeenten en instellingen. Ook speelt sport een steeds belangrijkere rol in de keten van voorzieningen die een sluitende aanpak tussen onderwijs, jeugdzorg en algemene voorzieningen voor jongeren moet bewerkstelligen.

Op het terrein van sport zien wij de volgende rollen voor onszelf:

- Regierol als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het subsidiëren van een goede voorbeeldprojecten (twee tot vier jaar)
- Bevorderen intergemeentelijke samenwerking
- Kennisontwikkeling en kennisoverdracht
- Het bij elkaar brengen van de diverse partijen

Verantwoordelijkheden

Sport speelt zich vooral op het lokale niveau af en is in principe een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Gemeenten zorgen voor het instandhouden van en verbeteren van sportvoorzieningen en bevorderen sportstimulering. Het Rijk stuurt het beleid op hoofdlijnen en stimuleert tot een gezamenlijke visie. De provincie ondersteunt tot nu toe voornamelijk de lokale overheid en verenigingen. In de toekomst willen we onze inspanningen meer regionaal inzetten. Met het gesloten BANS (Bestuursakkoord Nieuwe Stijl) akkoord in 2000 wordt de rol van de provincie expliciter. Hierin is afgesproken dat de provincies inspanningen leveren om de maatschappelijke betekenis van sport te bevorderen. De rol van de provincie is hierin initiërend en stimulerend.

Tevens hebben de provincies een verbindende rol tussen lokale en rijksoverheid. Met de nieuwe Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (vervanger van de Welzijnswet) blijven de provincies verantwoordelijk voor de ondersteuning van het uitvoerend beleid van gemeenten en instellingen.

Samenwerking

We willen in Zuid-Holland uitdrukkelijk niet zelf het wiel uitvinden maar zullen waar mogelijk meeliften op de in gang gezette initiatieven van de andere partners. Zo willen wij schakel zijn in de door het NISB ontwikkelde projecten bewegemanagement en WhoZnext om deze projecten te implementeren in Zuid-Holland.

Met het NOC&NSF en sportbonden willen we om de tafel gaan zitten om tot een gewenste ondersteuning te komen voor verenigingen die mee willen in de veranderende omgeving en veranderende vraag van de sporter.

Op het terrein van ruimtelijke ordening zoeken we samenwerking met het Landelijk instituut voor lokale sport en recreatie.

5

Programmaliijnen 2004-2008

Om onze doelstelling te bereiken willen we de komende jaren langs vier programmaliijnen werken. Het werken met programmaliijnen maakt dat via het opzetten en uitvoeren van een aantal samenhangende projecten, doelgerichter kan worden gewerkt aan het bereiken van onze doelstelling. Al werkende weg en in overleg met betrokken partijen zullen de programmaliijnen verder geconcretiseerd worden. Bij de programmaliijnen zullen sportactiviteiten en sportvoorzieningen voor jongeren prioriteit krijgen.

1. Versterken samenwerking tussen buurt, onderwijs, en sport

Met deze programmaliijn willen we bevorderen dat meer jongeren sportief actief zijn en dat de samenwerking in de keten van sportaanbieders in de wijk is versterkt. De schoolperiode (basisschool, voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs) is de beste gelegenheid om de jeugd te stimuleren tot en te begeleiden bij (meer) sporten en bewegen. De school kan dit stimuleren door bijvoorbeeld bewegingsonderwijs en schoolsportactiviteiten in te voeren maar ook door leerlingen door te verwijzen naar een sportvereniging. Niet alleen de school speelt een belangrijke rol bij het stimuleren van de jeugd tot meer bewegen maar ook de sportverenigingen en instellingen in de wijk of buurt. En aan de samenhang en samenwerking ontbreekt het vaak. Onze inzet is er dan ook op gericht om de versterking van de samenhang tussen de buurt, onderwijs

en de sport (georganiseerd en ongeorganiseerd), vooral door het subsidiëren van goede voorbeeldprojecten en deze uit te dragen. Goede voorbeelden zijn de buurtsportprojecten in Midden-Holland, sportprojecten op VMBO-scholen en bewegemanagement (dit laatste is een systematische aanpak om op wijkniveau het lokaal beleid, onderwijs en sport op elkaar aan te laten sluiten). Participatie van jongeren willen we bevorderen door het stimuleren van WhoZnext-projecten (teams van jongeren die zelf allerlei sportactiviteiten organiseren op school, op straat, of bij de sportvereniging). De komende vier jaar willen we bereiken dat:

- op 8 VMBO scholen een sportproject draait
- in 8 gemeenten bewegemanagement is gerealiseerd
- in 20 gemeenten buurtsportprojecten zijn opgezet
- in 8 gemeenten WhoZnext teams zijn opgezet

2. Sport, bewegen en gezondheid

Met deze programmalijn willen we bereiken dat de bewegingsarmoede onder jongeren en ouderen vermindert en dat sport en bewegen integraal onderdeel is van lokaal- en regionaal gezondheidsbeleid. Sport en bewegen hebben algemeen een gunstig effect op de bevordering van de gezondheid en de preventie van ziekten. Een gezonde geest in een gezond lichaam. Een relatie ligt hier met het provinciaal zorgbeleid. Met diverse partners binnen en buiten de sport- en bewegesector kan worden ingezet op een gezonde en actieve leefstijl voor diverse doelgroepen. Prioriteit ligt hierbij op jongeren. Maar ook willen we inzetten op een gezonde en actieve leefstijl voor ouderen. In het kader van ons seniorenbeleid willen we onderzoeken of hiervoor extra budget vrijgemaakt kan worden. Daarbij is het van belang dat sport en bewegen integraal onderdeel gaan uitmaken van lokaal en regionaal gezondheidsbeleid. Eind 2003 moeten alle gemeenten een nota preventieve gezondheidszorg hebben opgesteld in het kader van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en zijn zij verplicht vanaf die tijd beleid te voeren op dit onderwerp. Sport en bewegen komt tot nu toe in die nota's minimaal aan bod. Wij willen in regionaal verband gemeenten adviseren bij het realiseren van integraal beleid op het terrein van sport, bewegen en gezondheid. De GGDen zijn hierbij een belangrijke partner. Met de GGDen willen we afspraken maken om gemeenten te adviseren bij de uitvoering van hun nota preventieve gezondheidszorg. Daarnaast willen we enkele voorbeeldprojecten opzetten gericht op jonge kinderen. Uit recent onderzoek is gebleken dat al op jonge leeftijd kinderen door te weinig bewegen overgewicht ontwikkelen en een motorische

achterstand oplopen. Kinderen die veel spelen en bewegen zijn beter toegerust om gezond en evenwichtig op te groeien. Zij hebben relatief minder kans op ongevallen en herstellen bij ziekte sneller doordat zij een betere conditie hebben. De komende vier jaar willen we bereiken dat:

- in drie GGD-regio's de gemeenten actief werk maken van hun nota preventieve gezondheidszorg
- in twee regio's het project 'Daarom zwemles voor uw kind' loopt
- in twee regio's een project 'ook de kleinsten in beweging' is gestart

3. Sport en ruimte

Naast aandacht voor de sociale component is ook de aandacht voor de fysieke component van sport, de sportaccommodaties, van groot belang. Wij onderkennen de noodzaak van een kwalitatief goed sportvoorzieningenaanbod. Sportaccommodaties vormen een belangrijke randvoorwaarde voor aantrekkelijke en veilige sportbeoefening in verenigingsverband en op individueel niveau. Maar een opeenhoping van sportaccommodaties moet in goed overleg worden tegengegaan. Ook dient er aandacht te zijn voor differentiatie in regionaal verband. Wij willen overleg en (regionale) afstemming tussen gemeenten onderling en sportbonden omtrent de planning van accommodaties initiëren en stimuleren. Daarnaast willen wij inzicht verschaffen in de spreiding van en behoefte aan sportaccommodaties (waar ze zijn, wat is de kwaliteit en hoe worden ze gebruikt: opsporen van witte vlekken).

Afstemming van ruimtelijke ordening en de spreiding van voorzieningen geldt niet alleen bij de aanleg van grote sportcomplexen, maar ook bij kleinere voorzieningen zoals voetbalveldjes, jeu de boules plaatsen, basketbalpleintjes etc. Gemeenten zijn als lokale overheid verantwoordelijk voor de inrichting van de lokale infrastructuur en het ruimtelijk orderingsbeleid. Aandacht is nodig voor de ontwikkeling van laagdrempelige en voor de jeugd goed toegankelijke sport- en speelruimte in wijken, buurten en kleine kernen. Een pro-actieve houding bij het voorbereiden van bestemmingsplannen is hiervoor noodzakelijk. De komende vier jaar willen we bereiken dat:

- de spreiding en behoefte aan sportaccommodaties in Zuid-Holland is geïnventariseerd;
- in alle regio's een op elkaar afgestemd actief sportbeleid en sportinfrastructuur is ontstaan;
- goede voorbeelden van sportaccommodaties gebundeld zijn;
- gemeenten voor de jeugd een goed toegankelijk sport- en speelruimte in de wijk creëren.

4. Versterken sportinfrastructuur

Sportservicepunten

De frontoffice van sporttakoverstijgende vragen is een taak van gemeentelijke/regionale sportservicepunten. Bij deze lokale/regionale aanspreekpunten kan direct antwoord gegeven worden op vragen op het gebied van sport en bewegen. Is er behoefte aan structurele of specialistische ondersteuning dan wordt doorgewezen naar de backoffice, de provinciale Sportraad. De Sportraad heeft daarmee een belangrijke functie in het proces. Om te voorkomen dat de Sportraad als frontoffice werkzaam is, willen wij in Zuid-Holland stimuleren dat een dekkend netwerk van lokale/regionale sportservicepunten ontstaat. Daarmee werken wij mee aan de wenselijk geachte sportinfrastructuur in Zuid-Holland. Echter de volgens het masterplan idealiter benodigde inrichting van 25 lokale of regionale sportservicepunten vinden wij te hoog gegrepen. Met de Sportraad zullen wij onderzoeken wat voor Zuid-Holland een geschikt aantal en goede spreiding is. Op dit moment zijn er in Zuid-Holland 6 sportservicepunten operationeel en 5 in oprichting. Wij willen de Sportraad inzetten bij het meehelpen opzetten en adviseren over de inrichting van de sportservicepunten. Uiteraard zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de daadwerkelijke oprichting en exploitatie van de sportservicepunten.

Over vier jaar willen we bereiken dat:

- duidelijkheid is over het gewenst aantal lokale/regionale sportservicepunten;
- deze sportservicepunten zijn opgezet.

Verenigingen

Verenigingen zijn nog steeds de kurk waarop de sport drijft. Tot nu toe hielp de Sportraad elke vereniging die met een vraag naar de Sportraad kwam. Deze algemene ondersteuningstaak willen we beperken en de Sportraad vragen met een plan van aanpak te komen waarin in samenwerking met de sportbonden en NOC&NSF kansrijke verenigingen ondersteund worden. Het gaat dan om verenigingen die hun aanbod willen verbreden en aanpassen aan de veranderende vraag van de sporter; samenwerking zoeken met andere maatschappelijke organisaties zoals scholen; gebruik willen maken van verenigingsmanagers; en hun vrijwilligers op een projectmatige manier willen inzetten.

Organisatieontwikkeling Sportraad

De in de sportvisie neergelegde beleidslijnen betekenen een andere rol voor de Sportraad en een wijziging van prioriteiten. Naast de voorlichtings- en adviseringsfunctie zal de Sportraad meer als makelaar tussen de verschillende partijen en als initiator van nieuwe initiatieven moeten optreden. De werkzaamheden van de Sportraad zullen meer richtinggevend worden met enkele speerpunten. Voor bepaalde diensten zullen afnemers moeten betalen. Met de Sportraad zullen we in 2004 hierover in gesprek treden. De uitkomsten van de doorlichting van het Mulier Instituut zullen hierbij leidraad zijn. Om ruimte aan de Sportraad te geven de koers te verleggen en de organisatie te ontwikkelen zal een meerjarentraject ingezet worden. Bouwstenen hiervoor zijn:

- aanpassing van rol en prioriteiten aan het nieuwe provinciale sportbeleid;
- ontwikkeling naar een meer proactieve en ondernemersgerichte organisatie;
- ontwikkeling van een meer strategische visie op eigen rol en positionering;
- sturing op meer effectieve interventies en allianties met samenwerkingspartners;
- sturing op kwaliteitsmanagement en klantevaluaties.

De Sportraad ontvangt van ons een boekjaar subsidie. Een boekjaarsubsidie is voor het verrichten van structurele activiteiten die eigen zijn aan het steunfunctiewerk. Activiteiten die uit het boekjaarsubsidie gefinancierd kunnen worden zijn:

- advisering en ondersteuning van de eerstelijns (backoffice);
- voorlichting en vraagbaakfunctie;
- signalering en agendering;
- kennisuitwisseling;
- makelaarsfunctie;
- het vergroten van de deskundigheid, netwerkvorming en beleidsvorming van gemeenten en organisaties;
- het verspreiden van methodieken en goede praktijkvoorbeelden;
- versterken van de sportinfrastructuur.

Om de schakel te kunnen zijn tussen de landelijke partners waar nieuw beleid ontwikkeld wordt, en de gemeenten en organisaties die het beleid uitvoeren en implementeren, dient de Sportraad de samenwerking met het NISB en NOC*NSF te versterken.

Een boekjaarsubsidie kan worden aangevraagd voor 1 oktober van het voorafgaande jaar waar subsidie voor wordt gevraagd. Het subsidieplafond voor het boekjaar subsidie 2004 van de Sportraad is vanwege beginselen van behoorlijk bestuur € 403.000,00. Voor de jaren 2005-2008 wordt dit bedrag jaarlijks € 300.000,00.

Financiën

Voor de komende vier jaar willen we de middelen als volgt inzetten:

- Programmalijn 1
Versterken samenwerking buurt, onderwijs, sport
Financiering uit coalitieakkoord + sportprojecten jeugd
€ 290.000,00
- Programmalijn 2
Sport, bewegen en gezondheid financiering uit breedtesportimpuls
€ 200.000,00
- Programmalijn 3
Sport en ruimte
€ 129.000,00
financiering breedtesportimpuls en vrijkomende middelen boekjaarsubsidie
- Boekjaarsubsidie Sportraad (incl. programmalijn 4)
€ 300.000,00

In 2004 is incidenteel € 1.032.000,00 beschikbaar door het niet besteden van de rijksbijdrage sport (ad 113.000,00) in 2003.

Raakvlakken met andere beleidsterreinen

Sport staat niet geïsoleerd in de samenleving en binnen de provincie maar krijgt veel meer raakvlakken met andere beleidsterreinen. Daarbij merken we op dat de beperkte middelen voor sport, een volledige benutting van de raakvlakken bemoeilijken. Een stevig raakvlak is er met samenleving als het gaat om buurt, onderwijs en sport, het aanbieden van sport activiteiten om de overlast van jongeren in de buurt te verminderen, en het belang van bewegingsonderwijs. Relatie met zorg ligt er in het tegengaan van bewegingsarmoede en overgewicht. Relatie met ruimtelijke ordening ligt er bij de ruimteclaim van sportvoorzieningen, multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen.

6

Communicatie

Wij willen ons sportbeleid actief uitdragen en communiceren met een ieder die zich met sport bezighoudt.

Jaarlijks zullen we een overleg met de wethouders sport van de gemeenten organiseren waarin we visie en ontwikkelingen willen uitwisselen. Tevens willen we hiermee de samenwerking en afstemming tussen provincie en gemeenten en gemeenten onderling versterken.

Verder zullen we de goede voorbeelden uitdragen waardoor deze voorbeelden een bredere verspreiding krijgen. In ieder geval brengen we een brochure uit met de succes- en faalfactoren van de sportprojecten voor de integratie van kansarme jongeren op grond van de ervaringen opgedaan met deze projecten. Ook zullen we een goede voorbeeldenboek samenstellen in het kader van het project 'Sport is meer dan spel'.

Bijlagen

Bijlage 1

Programmalijn	Doel	Instrument
Versterken samenwerking buurt, onderwijs en sport	<ul style="list-style-type: none"> - Meer jongeren zijn sportief actief - Samenwerking in de keten van sportaanbieders in de wijk is versterkt 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsiidiëren voorbeeldprojecten - Kennisoverdracht en uitwisseling goede voorbeelden - Makelaar
Sport, bewegen en gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> - Sport en bewegen is integraal onderdeel van lokaal- en regionaal gezondheidsbeleid - Bewegingsarmoede onder jongeren verminderen 	<ul style="list-style-type: none"> - Makelaar - Subsiidiëring voorbeeldprojecten
Sport en ruimte	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van een kwalitatief goed sportvoorzieningen aanbod op regionaal niveau - Stimuleren van een goed toegankelijke sport- en speelruimte in wijken 	<ul style="list-style-type: none"> - Regie - Onderzoek - Kennisuitwisseling - Goede voorbeelden bundelen - Bestemmingsplannen - Subsiidiëren voorbeeldprojecten
Versterken sportinfrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> - Ontstaan van een helder en toegankelijk kwalitatief goede sportinfrastructuur 	<ul style="list-style-type: none"> - Herijking Sportraad - Subsiidiëring kansrijke verenigingen

Prestaties**Financiering**

- Sportprojecten op 8 VMBO scholen
- Bewegmanagement in 8 gemeenten
- Buurtsportprojecten in 20 gemeenten
- WhoZnext teams in 8 gemeenten

Jaarlijks € 290.000,00

- In drie regio's voert de GGD activiteiten uit rondom preventieve gezondheidszorg en bewegen
- In twee regio's is het project daarom zwemles voor uw kind geïmplementeerd
- In twee regio's zijn 10 projecten ook de kleinsten in beweging geïmplementeerd

Jaarlijks € 200.000,00

- Inventarisatie naar spreiding en behoefte sportaccommodaties
- Regionale afstemming sportaccommodaties
- Goede voorbeeldenboek

Jaarlijks € 129.000,00

- Vernieuwde Sportraad
- Dekkend netwerk van lokale/regionale sportservicepunten
- Vitale sportverenigingen

Jaarlijks € 300.000,00

Bijlage 2

Impressie Rondetafelgesprek Ruimte voor de Sport in Zuid-Holland 20-10-2003

Aanwezig:

Mw. E. Terpstra (voorzitter)	voorzitter NOC*NSF
Dhr. R. Kramer	directeur breedtesport NOC*NSF
Dhr. A. van Schaveren	directeur NISB
Dhr. P.F. Coppes	directeur Landelijk Instituut voor Sport en Beweging
Dhr. A.H. van Drooge	vice-voorzitter IOS
Dhr Th.J. van der Rijt	directeur IOS
Dhr. A.C. Andel	wethouder sportzaken gemeente Ridderkerk
Dhr. J.F. Th. Bredie	bestuurslid Sportraad ZH
Mw. A. Sikkens	directeur Sportraad
dhr. F.H. van Heijningen	gedeputeerde sport provincie Zuid-Holland

In het gesprek stonden de uitdagingen in het sportbeleid voor de komende jaren en de rol en toegevoegde waarde van de provincie hierin.

Verenigingen of de sporter centraal

Verenigingen zijn nog steeds het hart van de sport. Enerzijds wordt de maatschappelijke functie van verenigingen groter, anderzijds zijn ze slecht toegankelijk voor sommige groepen mensen. Verenigingen krijgen het moeilijker door de groei in alternatieven in de sport, de hogere eisen die aan verenigingen gesteld worden en het tekort aan vrijwilligers. De komende jaren moeten de verenigingen als 'the place to be' op de kaart gezet worden. Hiervoor zijn allianties met onderwijs nodig, een breed en ander aanbod (bijvoorbeeld sport overdag) en professionalisering. Bonden hebben hierin een belangrijke rol maar ook de Sportraad.

Daarnaast liep de discussie of je de structuur of de sporter centraal stelt.

Volgens sommige aanwezigen gaat het erom mensen in staat te stellen te sporten en is het minder belangrijk waar ze dat doen.

Ruimtelijke ordening

Een belangrijke rol voor de provincie wordt gezien in de ruimtelijke ordening. Als regisseur en als intermediair als het gaat om afstemming en samenhang in sportvoorzieningen, bijvoorbeeld bij de grotere sportaccommodaties of accommodaties met een regionale uitstraling. Voor de topaccommodaties ziet men geen rol voor de provincie. Wel wordt het belangrijk gevonden dat de provincie met een helicopterview toe ziet op de kwaliteit van sportaccommodaties.

Onderwijs en sport

Landelijk is een coalitie ontstaan tussen onderwijs en sport. De aanwezigen zien voor de provincie een rol als het gaat om de samenwerking tussen onderwijs, naschoolse opvang en sport te stimuleren, bijvoorbeeld door goede voorbeeldprojecten te subsidiëren.

Ondersteuning aan gemeenten

Gemeenten willen ondersteuning op de driehoek buurt, onderwijs en sport en op het onderwerp gezondheid. De vraag is of je als provincie de kleine gemeenten moet willen ondersteunen. En of kleine gemeenten niet eerst in gesprek moeten met buurgemeenten om hun problemen op te lossen. Met de honorering van de aanvraag breedtesportimpuls heeft de provincie zich gecommitteerd om de lokale infrastructuur en daarmee de ondersteuning aan gemeenten, te versterken.

Kennisontwikkeling en kennisuitwisseling

De aanwezigen zien een rol voor de provincie in het ontwikkelen, verzamelen en uitwisselen van kengetallen. Bijvoorbeeld op het terrein van ruimtelijke ordening.

Instrumentarium

Tot nu zet de provincie vooral het instrumentarium subsidiëring in. De aanwezigen vinden dat de provincie een breder instrumentarium zou moeten inzetten, bijvoorbeeld de regierol als het gaat om ruimtelijke orderingsvraagstukken en in de gezondheidszorg. Maak vaker gebruik van je bevoegdheden is het advies van de aanwezigen. En gebruik je positie als middenbestuur door de schakel te zijn tussen landelijk ontwikkelde producten en de implementatie in het veld. Als belangrijke rol voor de provincie wordt ook genoemd het samenbrengen van de verschillende partijen die in de sport een rol spelen.

Belangrijke links en adressen

Provincie Zuid-Holland

Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 441 67 77
E wolf-g@pzh.nl
W www.pzh.nl

Sportraad Zuid-Holland

Postbus 70
2685 ZH Poeldijk
T 0174 28 11 47
E zhsport@xs4all.nl
W www.sportraadzh.nl

NISB, Nederlands Instituut voor Sport en bewegen

Postbus 32
6800 AA Arnhem
T 026 483 38 00
E info@nisb.nl
W www.nisb.nl

NOC&NSF

Postbus 302
6800 AH Arnhem
T 026 483 44 00
E info@noc-nsf.nl
W www.sport.nl

LC Nederlands instituut voor lokale Sport & Recreatie

Postbus 103
6860 AC Oosterbeek
T 026 339 64 10
E lc@lc.nl
W www.lc.nl